

Tárgytematika / Course Description

Két-, és többnyelvűség: nyelvi fogékonyság fejlesztése magyarul

AKNB_NKTM091

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Lőrincz Ildikó

Félév / Semester: 2019/20/2

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Tanulási eredmény - a kurzus hozzájárul a hallgató tudásának fejlődéséhez az alábbi alábbiakban.

- Képes megfigyelni és elemezni két-és többnyelvű szituációkat (nyelvi és kulturális jellemzőiket)
- Képes értelmezni nyelvpolitika és nyelvi jelenségek (nyelvhasználat, nyelvi tájkép) közti kapcsolatokat
- Képes összehasonlítani a különböző nyelvek / kultúrák nyelvi és kulturális jellemzőit
- Képes rokon nyelveken írt szövegeket megközelítőleg értelmezni
- Képes reflektálni saját nyelvi repertoárjára (nyelvi készletére, nyelvi tevékenységére)
- Ismeri a két és többnyelvűség egyes alapfogalmait
- Tudja, hogy eredményesebben tanul egy nyelvet, vagy illeszkedik be egy kultúrába, ha a nyelvi/kulturális változatosságokhoz pozitívan viszonyul
- Tudja, hogy az egyén identitását részben az a kultúra (azok a kultúrák) formálja(ják), amelyhez tartozik
- Kíváncsi a soknyelvű / multikulturális helyzetekre
- Nyitott az érthetetlenek és különbözőnek tűnő nyelvi és kulturális jelenségekre, hajlandó az ezekkel szembeni belső ellenállásának leküzdésére
- Hajlandó a többnyelvű kommunikációban való részvételre
- Készenlét a többnyelvű, plurikulturális interakciókkal járó nehézségek megoldására
- Készenlét a nyelvi / kulturális decentrációra (nézőpontváltásra)
- Magabiztosabban áll neki ismeretlen vagy kevésbé ismert nyelvek elemzésének és megfigyelésének.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Témák:

1-3 hét:

Két- és többnyelvűség fogalmak. Nyelvsajátítás, nyelvtanulás, többnyelvű kompetencia – pszicholingvisztikai megközelítés. nyelvi tudatosság. Nyelvérzék. (Navrasics, 2008, Borbély, 2006, órai anyagok)

5-7. hét A többnyelvűség szociolingvisztikai aspektusai: diglosszia, kódváltás, nyelvi attitűdök. Társadalmi többnyelvűség: nyelvi tájkép, nyelvpolitikák, nyelvi jogok, nyelvi oktatáspolitikákra példák (Ausztria, Norvégia, Magyarország). Buglyó, 2018, Barta, 2011; Navrasics, 2008; Wardaugh, 2005; Lőrincz 2011; Presinszky és Döriné, 2019 ;órai anyagok

8-10 Többnyelvű megközelítések: nyelvi fogékonyságfejlesztés (awakening to languages), rokon nyelvek közti szövegértés (intercomprehension between related languages), nyelvek integrált oktatása (transzlingválás). Candelier, 2012, Lőrincz, 2014, órai anyagok

11-12 Kvíz, olvasmányról beszámoló

13. Reflexió a félévben tárgyalt témákról.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aktív részvétel az órákon, feladatok megoldása: 30 %

Teszt: 20 %

Egy, a témához kapcsolódó, szabadon választott folyóiratcikk, tanulmány összegzése írásban (recenzió) és ismertetése szóban 50 %. Idegennyelvű cikk, tanulmány (magyar nyelvű) összegzése és magyar nyelvű ismertetése esetén a teszt alól felmentést kap a hallgató , 70 %

A félév során 3 hiányzás lehetséges.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Borbély Anna 2006. Kétnyelvűség és többnyelvűség. In: Kiefer Ferenc (szerk.) *Magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 595–627.

Bartha Csilla (2011) [Nyelvpolitika Magyarországon : Középpontban a nyelvi kisebbségek](#). In: Towards a Language Rich Europe. British Council, Berlin, pp. 44-50.

Buglyó Bella (2018). Pedagógusok nézetei a többnyelvűségről Norvégiában. Diplomamunka, ELTE, PPK, kézirat

Candelier, Michel (Ed.) (2012) *Framework of reference of pluralistic approaches of languages and cultures. Concepts, database, table of global competences and descriptors of resources*. European Centre for Modern Languages . Graz, <https://carap.ecml.at>

Lőrincz Ildikó (2011) *A két- és többnyelvűség hatása az írás-olvasás fejlődésére, avagy idegen ajkú gyermekek az iskolában*. In: Kováts-Németh Mária (Szerk.) *Globális kihívások – alternatív megoldások határon innen és túl*. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 2011.12-20

[Lőrincz, Ildikó \(2014\) CARAP - FREPA: Új eszköz a nyelvtanuló többnyelvűség és interkulturális kompetenciájának fejlesztéséhez](#). In: Veronika, Stoffová (szerk.) *New technologies in science and education : XXVI. Didmattech 2013*, Győr, Magyarország : Nyugat-magyarországi Egyetem , 10 p.

Navracsics Judit (2008) *A kétnyelvű gyermek*, Budapest: Corvina. pp. 9-23, 33, 34-40, 46-53, recenziója: <http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1243/124317.htm>)

Presinszki Károly, Dörnyé Zábrádi Orsolya (2019) *Anyanyelvi nevelés, nyelvészet: nyelvi tájkép*. Az EFOP-3.4.3-16-2016-00016 azonosítószámú projekt, „A.4. Kárpát-medencei oktatási tér kialakítása“ alprojekt keretében fejlesztett e-learning tananyag. Széchenyi István Egyetem, Győr, e-learning tananyag

Wardhaugh, Ronald (1986/2005) *Szociolingvisztika*. Osiris, Budapest, 85-101. oldal

Választható olvasmányok:

Dewaele, Jean-Marc (2012). Multilingualism and Emotions. The Encyclopedia of Applied Linguistics. Oxford: Blackwell Publishing Ltd. Grosjean, F. (1985). The bilingual as a competent but specific speaker-hearer. Journal of Multilingual & Multicultural Development, 6(6), 467-477. Grosjean, F. (2001). The bilingual's language modes. In Nicol, J. L. (Ed.) One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing (pp. 1-22). Oxford: Wiley-Blackwell.

[JASONE CENOZ- DURK GORTER](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/modl.12529): 2019 **Multilingualism, Translanguaging, and Minority Languages in SLA**
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/modl.12529> The Modern Language Journal. **Volume103, IssueS1 Supplement: SLA Across Disciplinary Borders: New Perspectives, Critical Questions, and Research Possibilities**

Supplement 2019

Skutnabb-Kangas, Tove: Oktatásügy és nyelv. Többsnyelvi sokféleség vagy egynyelvi redukcionizmus? Regio. Kisebbség, politika, társadalom. 9 (1998): 3–38.

<http://epa.niif.hu/00000/00036/00033/pdf/01.pdf>

Lanstyák István: Nyelvi ideológiák és filozófiák. FÓRUM Társadalomtudományi Szemle XI. évf. (2009/1): 27–44.

http://web.unideb.hu/~tkis/li_nyviideolesfil.pdf

Szabó Mihály Gizella: A magyar nyelvtervezés, nyelvművelés és anyanyelvápolás lehetőségei és feladatai Szlovákiában. In: Lanstyák István – Szabó Mihály Gizella: Magyar nyelvtervezés

Szlovákiában. Tanulmányok és dokumentumok. Kalligram, Könyvkiadó, Pozsony, 142–150.

Vancsó Ildikó (2015) Minoriti Education in the Countries of Visegrád Group countries (egy ország kiválasztása. Constantin the Philosopher University in Nitra Faculty of Central European Studies., Nyitra

Erdélyről lásd Péntek János, Kárpátaljáról Csernicskó István írásait.